

De més febles s'acaba l'altre.
 Los drets individuals son
 imprescriptibles, inalienables
 é intransferibles. •
 Legistar la Llibertat beix
 protest de garantir-la, se com-
 mette crament contra ella. •
 La llibertat propia acaba allí
 abont comença la llibertat
 ajena. Es l'hi, donchs, el
 individu fer tot lo que no
 perjudiqui á un altre. •
 La resignació que predican
 las religions no es més que
 la fórmula del onguay ab
 que's preté perpetuar la in-
 justícia social en lo mon. •
 Las religions son caixas
 d'avorros que viuen de la
 estád d'admetre capitals en
 la terra, assegurant pagar
 avorrosa interessen si cal.

PERIÒDICH POLITICH VERMELL

LA TRAMONTANA
 defensa 'ls principis lli-
 berals més avançats, sense
 abandonar de cap mena. •
 La TRAMONTANA es anti-
 religiosa de totas las reli-
 gions, porque totas son
 igualment dolentes y de-
 pressives pera la dignitat y
 la inteligencia humana. •
 La TRAMONTANA en politica
 defensa sempre el més ad-
 vancat contra 'l més reaccio-
 nari, y sosté la necessitat
 d'una gran reforma social
 que transformi 'l modo de
 ser del productor, avuy
 explotat al capitalisme. •
 La TRAMONTANA no está
 aliada á cap partit, servint
 los intereses generais de la
 llibertat sense compromisos
 ni preocupacions de costós.

La salut del poble
 es la suprema ley

La Tramontana es lo periòdich que 's publica en idioma catalá
 més avançat en ideas politicas, religiosas y d' economia social.

Lo Treball es la
 primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya, 1 pesseta trimestre. — Extranjer, 1
 Las suscripciones se pagan per adelantat

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, 1, 1.ª: BARCELONA

País paga y admeten librerías del Gran Merco, tierras de fiado sobre
 y sellos de 15 céntimos. No s'admeten librerías especiales de periódicos

PREUS DE VENTA

Numero solt, 5 céntims. — 30 exemplars, 1 pta.
 Surt d'illam puntualment cada diadada

ALS LLEGIDORS DE «LA TRAMONTANA»

FELICITACIÓ

Passin un felis Nadal
 tots los obrers de la terra,
 procurant viure sens guerra
 y sempre lluny de tot mal.
 Mes si no 's troban com cal
 ab aquestas intencions,
 y en lloch de menjar turróns
 no tenen més que pa sech,
 atenguin lo nostre prech
 per las sevas oracions:

Y preguin devotament
 que, pera curar son mal,
 la Revolució Social
 fassi prompte 'l naixement.

ADVERTENCIA ADMINISTRATIVA

Acabantse ab lo present número los d' aquest any, supliquém a tots los que estigan en descubi- bert ab aquesta Administració y han rebut ja carta ab son saldo de comptes, se serveixin ferlos efectius en tot lo que resta de mes si es que no volen causar nos dany considerable.

Y no dihem res més perque suposem que tothom sabrà cumplir ab son deber.

IGNOCENTS!

Al acostarse la diada en que 'ls catòlics comemorans la degollina que contan que feu lo rey Herodes d' infants, m' havia ballat per la clepsa la fratera de publicar un número extraordinari dedicat al dia d' Ignocents; mes recordantme de cop y volta que 'l darrerament publicat fa dos anys en celebració de la mateixa diada havia rebut una pluja de denuncias, mereixent las atencions fiscals una carta del infern, un' altra del cel, y no sé qué del purgatori, además de moltas altres de las caricias a que ja estem tan aclimatats, nos han agafat esgarri- fansas de calor y 'ns havem posat a esbufegar de fret, pensant que ahont menos se salta pensa un fiscal, y que gran cosa es saber guardar y nadar la roba pera tot just anar tirant en aquestos temps en que qui més mera minus veu en las qüestions de justicia.

Aixís, donchs, havém deixat corre desseguida la aldea d' un número extraordinari pera celebrar la ignocentada; pero com la cabra sempre tira a la montanya com lo rector a la majoronsa ab perdó dels de Fallada, Alella, Hortons, Castelldefels y tants d' altres que 'ns han buscat pessigollas tenintnos per ignocents y quedantse luego ab las calzas a las mans y estrats de nasso) havém dit: Qui no pot beure ensuma 'l tap; donchs no 'ns podem atrevir a publicar número exclusiu d' ignocencia, aném a celebrar la diada, com a bons catòlics que som (lo cervell me 'o lliari), donant una quantas novicies frescas remeses directament per la agencia Ignocenta y pel cable Infernal per lo exclusiu servey d' aquesta condemnada TRAMONTANA que tant sab donar un do de pit contra totas las injusticias polítiques y socials com deiza anar un fa de cor contra totas las hipocresias religioses. Comensém.

Lo director de LA TRAMONTANA, reverent pare Lluans, ja no té cap causa pendent. Agrahit a la Providencia per tal motiu, ha anat a Santa Llucia y s' ha fet passar lo sagrada reliquia per 'l ull que hi veu menos, a h de no perdre'l gayre en la barreja de lleganyas pladotas que en la miraculo a pedra 's fan.

La real academiá de la lengua espanyola acaba de pendre un acort trascendentíssim. Totes las paraulas compostas en singular, al pensar al plural se ploraran una y altre paraula de que estiga composta, ó sia la radical y la de terminació. Exemple que hs determinat aquest acort: la necessitat de que lo sacerdot se 'l expressi en plural per sans cerdats.

Durant las festas de Nadal d' aquest any, tots los membres més elevats de la iglesia catòlica comemoran, a h d' implorar del Deu que 's ha fet veu la misericordia divina necessaria pera que 'lo denguin pel darrera de las penallats de aquesta vida, la eterna benaventurança. Amen.

Arrepentit ja 'l Director de LA TRAMONTANA de veure que durant tota sa heretjissima vidassa per donde guerra que tal los llants atropellat, los mussos escarneu las excomunicacions burli y castigan Deu d' atregey per una que a missa! monaca omnia de no ha resolt ferro líano de la nova ordre de Sant Dimes, l'adre, esperant, tal, quan se mori, po- que tenir un bon empleo en la Cort celestial. Ab tal motiu ha pres ja las ordres menors, y el dia d' Ignocent, a tres quarts y mitj prop de

un pam de la reguera de pólvora ab que 's farán las salvas lo dia del judici, cantarà la missa dels gallis.

L' Ajuntament de Barcelona ha acordat per unanimitat suprimir los consums, sens excepció per part dels regidors republicans que d' ell forman part.

L' honorable cos de burros y demás empleats del ram, ab tel motiu, anirán en profesó a Moncada a fer un arrós ab 'l Ajuntament, y després tots plegats se farán freres de la Trampa [dich] de la Trapa, aixecante 'l noi com vent a la part esquerra de la carretera d' aquí a Mallorca.

Acaba de ferse la coalició republicana pera anar a la revolució, entrant hi també en Cester i en Nocoedal.

Ara sí que la monarquia perilla, lo repúbli- ca bigoti, y 'l socialisme tota la barba.

S' assegura que 'l clero d' Espanya va a renun- ciar a la meytat de las sevas pagas pera que pogan cobrar los mestres d' escolars del Estat.

També 's diu que de totas las riquesas que tenen acaparadas per deixats en testament, ne cediran la meytat als pobres y 'l altra meytat als més prop parents dels donants.

Ningú posa en quarantena aquestas noti- cias... perque encara no s' ha declarat cap peste.

Los regidors més ríchs de la ciutat dels com- tes han acordat pagar de la seva butaca las obras del palau real que 's fa allí al parque, convensuts de que es molt just que qui vulga fer un regalo sigui ell mateix qui 'l pagui, y no la ciutat que res ha fet en aquest sentit.

Ab motiu de la grossa de Nadal, molts possi- bilitats han agafat ganas de treure contemplant la gran rifada que 's prepara son Mestre y Senyor.

Ultima hora. Al anar a entrar en premsa aquest número se 'ns han presentat en nostra Administració uns agents d' autoritat que venian ab un gran sach pera recullir totas las existencias de lo darrerament denunciat de LA TRAMONTANA. No sabentse explicar prop be y tenint ganas d' omplir lo que portaven buyt, los havém donat pel sach tot lo paper que 'ns ha vingut a mà fins que 'l han tingut ben ple, anantse tan carregats, que no tenen ganas de tornar hi.

Hospital 20 Desembre 1891. Amich Director: L' encadé a aquest públic. El Vient Alben, sabent de presencis, es un model de amargura política y religioses qu' es un fíatich. Paré una de tres anys que, havent tingut de compehense devant de la Audiencia de Barcelona com a testimoni en un ju- dici oral, no volgué jurar per Deu per no p'fessar cap idea religioses, y 'l president del tribunal lo feu morder d' allí sense pèndrel declaració. Llavors era republicà. Donchs, pera que 's vegi com ha cambiat d' opinions, basta ab dir que 'l mateix jurat vingué aquí 'l habe, y 'l ex-co religió arcaic anà a buscar 'l sacell y no sé si la sabeta ó la esperanya, y veia, que 's desenoçá pera obsequiar. Més tart, lo dia de un' aquest mes, fetsa major del públic, lo repetí ex-co religió arcaic anà al ofici, que diuben 'ns deuats, ab la memora del Ajun- tament en composició, y 'l sagad' an' sa p'ntat y mian- cionem pensantnos porcar d' antics peccats d' heresia, que 's conta que 'l prelado d' anà a felicitar a casa seva per 'l casu de devotus que demerit. [The Vicent, quins g'nts? Y si aixó ha fet en materias religioses, no es estrany tempoch que en política hagi passat d' un branc de re- publicà a conservador. [Quin gimnástico! Per aixó de- gué ser que 'l estat dia de la festa major, fetsa la serena del Aneu a la plassa, la feu plegar, no dihent res en cambi als que la feyan al devant de sa casa. S' haurá pensat aixó, sabent, que per més arcaic que sia, las serenatas s' han de tornar anuncie de sobtatosa fetsa de casa seva? O es potser que feu plegar als del Aneu perque son gent que no van a missa ni a confes- sion? Res; si final lo nostre arcaic se recordá que havia en-

tindat per capellá, y a pesar d' haver penjat los habits a la lliguera y dele temps en que no volia jurar per Deu, era deu voler tornar al remat de la llana clivellota a pasturar l' aulel del solms del qual tanta gana 'n de- gué patir en las passades heresias.

Sans res més per avuy, disposi sempre Director de son amich y a.

Un que no ha cambiat.

Girona 20 Desembre de 1891.

Se. Director: Recordant que 'l seu il·lustrat periódich allá per l' any 85 anantgué enforca campanya contra un cert subjecte resident en aquella fexa a Sant Martí de Provençals, anomenat Romanos, que 's dedica a la miserable tasca d' embucar, a quatre simoles, als qui promen curar de mal dat, de bruticia, etc., etc., cam- panya qu' obtingué éxit complet, puig lo dit Romanos fou expulsat per ordre judicial de Sant Martí, vingú després a aquesta publicació sembrant 'l alvoro entre las personas amants de la cultura y civilitació, fins que lo granos que 'l críat contra 'l Romanos tingué d' anar-se de Girona a marxa dubia.

Donchs, ho per conducte d' fatidige hem sapigut que residia actualment en la mateixa capital de Catalu- nya ocupant en lo mateix lucratiu negoci, y si he igno- rém lo carter que habia, supliquém, senyor Director, que donguí un crió d' alerta a sos locutors perque no ex- ploiti s' ilment als desconfyats e ignocents habitants de Barcelona.

Vergonya fora, certament, que pobles com Sant Martí y Girona haguessen tugar se expulsat y lo cluser cont- tal servey de cau a un semblent embucador. Salut y disposi de son emblematist amich, A. M.

DISCURS DEL NOY DE TONA

Si m' escoltan una ratona, sette trobaran a las Carta- res... Per ab, quan veus algun pobre que lliguesse un bucu jo pensara que un rahal no pot pas porta' allí a sobre. Y veig resplair fogal de fe 'l rahal sus fills; perque... vomeu, qui s'obella es un verdid' animal. [No t'ubren, veig pensar jo, molts que res no produchies, y sense fer res 's contentan explicant a lo marid. Donchs, segons a aquest punt, inclinan el capellans, llitratxos, cops de mans. Mes, s' troballa lo vent! Y aquí 'm amba, per me tort, que lo hoch budo d' Hirona, y ésu se 'n fa la memoria per dir mitj versat de car. Com 'ls gens celebrants, tingú per tot molts embletics; puig se 'n arha, los amich creue que son fassent costat. De mi heu dit penes y mala llos aguenta Barrota, has fer creure a la canalla

que arrenco dents y calzele.

Y á més de tractarme d'ase diuhen que á tothom enganyo, porque m'ajugo lo que guanyo á sobre de un se d'expone.

Al sacre així, m'acorta; jo, que per sembl' decont moltos cops devant de la gent, he m' hi presento ab levita.

Si m'ajugo los diners al biller, monse d'obere, d'oper veuisme d'enquite d'hoer voldría que te traguda!

Aixó son calumnias totas que al sentillas, un hom' frías; má, quan veig sense camisa per fer millor las expocitas.

Jo, que sense tenir ayas fíg, com cose molt senzilla, lo Tenorio de n'Zorrilla á la batalla de Reynas.

Que he dich tot de cabo d'ralo per mé que no m'aplicabien, mal no mé s' hi reacciono que quatre soldats y un cabo.

Já, que ab tot y aquesta estura, fés de l'orte un sabidre; ach tothom qu' es un col-lagi vale un en candidatura.

Y la simplicitat que m'proponen per donarme una elegria, pensavan que sacorra, y la pobresa s' equibocren.

Jo ach molt independent; y per se un mal diputat no vull may está obligat á dir si continuamen.

Besta se un cap de carbassa pascos y ay no m'aplicabien, y s'ind mireu no mé á no te metres lo que te passa.

Lo saber no ocupa gueto dlo algun qu' entes lo rati; méno s' ocupa la fam, y sempre está de repocito.

Ab aixó... d'eluzame cas, que no feig joal á ningú; y á mé, calch heu segú

que á mi may me faltra, que m' m'aplicabien y m' m'aplicabien, y s' embrota l'acombestre y s' excentu lo dracreye cridant draba y ferro teit.

Que un de bíret ó bonas; un rebelle. Y monse, per un bon de manantaxa vol méit la Tramontana.

Que m' m'aplicabien guerra, y la capellana, per dir missa, al poble eleva pallias.

Y en la vagi á la ay, que una ayre enfumada arriba un día ab lo gendre que ni ab el l'ind estadre, y hi clava berróid.

Que la dona de la Jova la que ayra que s' es en. Para mentes l'home la va d' darrera ab un berróid onerit.

Que á no s' hi hi posen fugas y á la fet hi tiran set, per mé que algun apocial que no vol de m' princip.

Que el darré d' un ayre vixen soques de carilla, d'après d'esperansa á mila com Conagra y Almeria.

Que s' venen una calaca y s' conseria deu mil minas, fent que ab aquestes impunes s' acabi la classe obrera.

Tot aixó m' impacta un pito, y en vint, m' en puch carriere, ja la tinc m' de vixere, lo demé, per mé es un mito.

Puig se puch assevera, que en lo mon en que vixim ja heu demé rat tenim.

Que l' treball no dona pa. Aixó fonsch, tant se m' en dona, y per que ho digan entes, si m' accubien per res.

Per la copia Juan Durán.

Aquest any s' han escapat los billets de Nadal ni més ni menos que las butacas d' un teatro pels revendedors, y després d' alguns dies no haverrán en las Administracions, sortien los escapadors á oferir la grossa mediant una bona prima.

Per nostra part havém de dir, que mentres l' escapament no més se les en billets y altres cosas de vici, nos tindria sens cuydado.

Lo mal gros en los escapaments está en quant s' acaparan los articles de primera necessitat, que á conseqüencia de las lleys económicas d' avuy moltas vegadas alcanzan preus fabulosos pels que paga huerels lo consumidor en tant que l' productor ha tingut de cedirlos, apremiat per las necessitats, en miserables condiciones.

Y aquesta es la rifada més grossa y més seguida que s' fa contra tothom.

Diuhen de Madrid que ja s' acostó y tra gros; que no es altra que la unió dels possibilistas d' en Castelar al partit d' en Sagasta.

En aquesta nova evolució del evolucionista n' á tall de crach, sembla que no tot los possibilistas lo voien seguir.

Encara queda vergonya en algun políctic!

Cartós ha resultat lo procés seguir en la Audiencia de la Habana contra Oteiza, Prado y altres, per irregularizadors.

Durant los debats del judici oral s' ha posat en clar lo següent:

Que quan s' envian pens á Espanya se diu generalment: *Mando diez mil cigarrillos*, y alló son deu mil duros.

Y resulta que *los irregularizadors* enviavan molta *cigarrillos* á Madrid, als protectors que els havian fet colocar.

Pero aixó sí, aquestos cigarrrets eran... de tabaco, ¿eh?

[No vagin ara á creures!]

En la excursió de propaganda que acaba de fer en Castelar ja ni apenas s' ha dit *Pedro* en republicanism, assegurant no més que difortats fins á morir (ah, valent!) la libertat y la patria.

Faltava elegir á la libertat lo de *ben entesa*, y ja estava la antiga corrua del federalisme convertida en lloro carcutans.

Com que al final de sa carrera no pot anar á parar á res més que á *lloro* mal del absolutisme.

Lo pinxo Cassagnac ha tornat á moure rahons en las cambras francesas ab motiu dels debats per la conducta del clero d' aquells nació, sortintse des sas castillas, y de las del altres, al sentir dir al president del Congrés que ell y Pio IX havian sigut masons.

Quan arman amos abó los clericals tal tabalo, no hi cap mé que dala la boca á se l' l'ay y l'ay.

Torna á estar d' alta lo paper de la coalició republicana pels fins revolucionaris. Segons contan ara si que en Pi y Margall, en Zorrilla y en Salmerón s' arribaran á entendre.

Vaja, á lo menos la 753 va á ja venuda.

La qüestió dels fums de la provincia de Huéva torna á temeransa, per la senzilla rahó de que la companyia inglesa explotadora d' aquelles calcinations está aquestos dies materialment elegant á tots los veñins d' aquells voltants.

Destanyintse lo poblex. En aquesta, com en moltas altres qüestions, mentres no s' fassin justicias seca, per sa propia má, no n' oblidren.

Ja comens á degenerar en fastich la comedia que fan los fusionistas ab la vinguda del Sr. Canalejas á aquesta clutat, fentli unas festes com si s' tractés de qui sab qu' á qui sab qu'.

Y en sustancia, ¡qui es en Canalejas! Res més que un renegat de cast totas las ideas aversadas, que s' ha enfiat depressa gracias á sas continuadas apostassias.

Comensá per ser federal, mes degué veure que en aquell partit no era gayre fácil entrar prompte á ministre y s' feu zorrillista.

Fets la primera apostassia fou elegit diputat l' any 82 á nom del partit republicà progressista, y un cop sentat al Congrés, del primer brinco no pará fins anar-se á caurer als peus de n' Sagasta, demansent un lloch distingit en lo pressupost, que l' obtingué luego, y acabá per ser ministre varias vegadas y candidat á jefe quan se morí l' del tupo.

Y d' un home així, modelo de inconseqüencia política, ne fan un motiu d' adoració sos parciais.

¡Quant de rebalsament!

Lo ministre del cult dels catòlics francesos va passar una circular prohibint que á las escolas del Estat s' ensenyi un catecisme clerical, abont se recomana l' anar á votar á favor dels candidats més reaccionaris y s' deixan anar tota mena d' indignitats y groserias contra ls liberals.

La estich veyent en aquest nou catecisme presents y respostes com las següents:

—Per quin fi es criat l' home?

—Per anar á votar á aquells que millor li coliquen las mortallas de la ley y la més grossa libertat de la autoritat.

—¿Qué s' necessita pera ser bon catòlic?

—Anar á missa cada día, confessar y combrer cada setmana, no saber de lletra, creure als capellans y votar á qui ells digan.

—Y res més.

—Ah, sí; y discordearse las cellas quan ells ho digan pera que pugan fer caritat als pobres ab los nostres pantalons.

Lo dissapie darrer existirem al xurxo del drama *Vengador y Suicida*, original del obrer Ventura Fortuny.

La trama no está fallada d' interés, pero demostra en lo novell autor un complet desconociment del mecanisme y de las exigencias de la escena.

Met en cambi d' aquest defecte, que no es pas petit, té de bo una verificació fluida y no gens vulgar, salpicada de conceptes y pensaments elevadíssims que sembla mentida pugan brotar de la ploma d' un obrer que no li han ensenyat res més que las primeras lletras y que té de passar ontz ó d' onze hores cada dia d' un taller.

Resumint, donchs, dirém: si al drama *Vengador y Suicida* se li escapan unas quantas escenas d' interés y se treuen algunas y se n' excursan d' altres, de mo lo que no sia tan llarch lo primer acte, ve donguí interés al segon y se supprimein sorrudas de nous personatges á última hora en lo tercer, té argument y llenguatge més que suficients pera obrirre pas y donar honra y profit á son autor.

Y comsi que fonsim nostra opinió eh tota severitat en bo del obrer que ha escrit *Vengador y Suicida*, porque entem segurs de que tal com está avay la obra no podria passar en cap teatro de regulars exigencias, mentres que enmolllant la á la estètica teatral podria representarse ab éxit á tot arreu.

Al fiscal denunciador de nostre sonde de lo Almanach titolat *Mossen Llitori*, li recomanem que llegeixi ab deteniment y compari ab lo denunciat lo que li posém á continuació, y mediti luego sobre la diferència que de vegadas va del temps del absolutisme franch en que fou publicat lo que següent és legítim y perfecte, als temps de bipocrítica libertat d' avuy en que se m' perseguels un sonet com lo de nostre Almanach.

Soneto

¡Ves, Göt, un hombre nuevo al mundo, de las profetas, en suyo pensaba, ¡coger la cruz y crucifijo y decir que la deusa Flor le ha poseído!

Mirale bien: el egoísmo le hechó de su pecho; sentirle humido su frente, y algunos torpes andan la impura frente llena de su misterioso al Contado.

Nueva hereja largo á la pez dedica de un noble escogimiento; ¡Göt, ¡Göt, contra en el seno de brutas carceres ya se regalará; y moral que no practica, con sus brutas las otras más dancas: ¡Qué pudon verter! ¡Qué sono vida!

MARCEL DE CAZAVETS. (1884-1873.)

(Tesoro de la poesía castellana.—Sépt. ser.)

De prop de divuyt m' d' habitants que hi ha á Espanya, cinch millons no més saben de l'legir y escriure. En cambi, lo clero va perfectament becobrant puntualment ses pagas, y als mestres de escola se la deuben més de vuyt millons de pesetas de sax ja sobradament miserables assignacions. Aquesta es la més grífica mostra del ayas de nostre gobernancia y de la civillensió del poble que la toltra.

En la presó de Sing-Sing (Índia anglesa), va ferse una nova aplicació de la electricitat en una persona condemnada a mort, pera executar la sentència.

Després de varios repugnants preparatius, resultà que s' tingué d' aplicar tres vegades la corrent eléctrica, y bon tret cada vegada peja que l' condemnat quedés mort.

Fou, donchs, allò una execució triple, y de consegüent tres vegades repugnant.

Decididament la electricitat, inventada, ó millor dit, trobada pera aplicarla al avens y á la civilització del món, se resisteix a ser emplaçada pera matar al ser huma.

Lo próxim dissapte, dia 26, á las 8 de la nit, la Societat Laica Gutenberg celebrará una vetllada literaria y musical en sos locals del carrer de Consell de Cent, 432.

Pronunciarán discursos la Sra. Angels López de Ayala, y ls senyors C. Lirán, E. Garriga, J. Barber, E. Pagés y A. Clos.

La part musical correrá á càrrech d' una copia de bandurrias y guitarras y alguns aficionats al cant.

En l' Ateneu Obrer de Gracia, instalat en lo carrer d' Aragüelles, n.º 3, y quin local s' está actualment reorientant, tindrà lloc una vetllada literaria-musical lo próxim dissapte, y aviat celebrará en deguda forma la inauguració dels nous salons.

També dissapte, en lo circol de lliurepensadors La Llum, del carrer de Ferdinand, n.º 20, se donará una conferencia per Emili Riu, desenrotlant lo tema *Gènesis y evolució de las idees religiosias*.

Y aixís mateix lo propi dissapte, en la societat de Pellayres de Barcelona, instalada en lo carrer de Jaume Giralt, n.º 35, entressuelo, se realitzarà una vetllada recreativa en que s' exposarín idees d' emancipació.

En lo registre civil de Reus s' ha inscrit lo diumenge passat, ab los noms de Sòledat, Acracia y Liberta, una filla de nostres amichs y companys d' idees Joan Montseny y Teresa Mañé, que contragueren matrimoni civil lo dia 18 de Mars, y als nou mesos justos han tingut un fruyt de son amor, que no dubtem de que, seguint l' exemple de sos pares, será ab lo temps ferm puntal, si viu, de la causa de la emancipació humana.

Nostre més coral enhorabona á nostres apreciats amichs, desitjantlos molta salut y felicitat pera pajar conforme á sos desitjos aquest primer fruyt de son amor.

Com veurín nostres lectors, al final d' aquest núm:ro va un enomenat cupó-prima pera que ab ell y dos rals se puga adquirir una olografia de la *Batalla de Tetuan*, copia del famós quadro de Fortuny que está exposat en lo saló de S. Jordi de la Diputació d' aquesta provincia.

Com á nosaltres no ns agrada may cogalarnos ab mérits que no tenim, no serem pas dels que diuen que fan tan gran regalo á sos llegidors, etc., perque aixó ni ns costa cap diner ni entrem ni sortim en la cuestió.

En Lluís Tasso, lo qui s' queda de la venta al engrés de nostre periódich á Barcelona no ho ha demanat, havem vist que veraderament aquella olografia val més dels dos rals á que s' ofereix, y havem publicat l' anunci del cupó-prima, en la seguretat de que qui la vagi á buscar no se n' pederá, y en pes.

Aquell que no vulgui tallar lo cupó que presentem aqeuq número de La Tramontana, y també li farà l' mateix efecte.

EPIGRAMAS

Tot pariant sobre la rifa la Pepita y l' Andriut, la primera se queixava que s' hi gania molta diners, mes que es tanta sa desgracia... que may, may, li toca res...

—La Mercè té relacions ab un jove que es caliuós.
—Y es molt rich...—Sí, diu que té... (mils de lletres á la vista)

J. FERRANOVIA V.

Lo papa de tots los seus fills catòlics, apostòlics y romans, va dirigir l' altre dia una allocució als seus en un acte solemne, queixantse de que la Iglesia ja s' troba apretada per tots costats, y que si aixó dura aixís aviat no se n' cantará gall ni gallina, y tirant de pasó una indirecta als jefes dels Estats pera que l' protegissen.

Y donchs com quedem? No va dir lo Mestre contra ma iglesia no prevaleixerán may las portas del infern? A que ve, donchs, demanar auxili á la terra pera sostenir lo que no més té d' aguantarlo l' cel?

¡Ay! Es que ja fins lo mateix papa s' ha infortunat d' aquestos temps incredúls, y té ell tanta confiança en lo cel com jo mateix.

Però qué redimontri n' han de fer los feligresos de Premiá de Mar de que mossen Surell tingui de majorjona una bona massa, guspa, casada y que no viu ab lo seu home, y que ademés tingui criada, si ells tres ja s' hi troban be?

Censurin enhorabona, si volen, alló que passá l' dia 17 d' aquest mes á las 6 de la tarde dintre la iglesia, que agafant una basca á una vella mentre se deya l' rosari, lo sacerdot continuá fent sas feynas sense cuydarse de la desmayada, y s' doná l' espectacle de quedarse sol mastegant oracions, perque ls demés, humanitaris encar que llanús, acudiren á ausiliar á la pobre velleta y criaren el capellá que baixés de la trona, quan mossen Surell la feu sortir á marxas destrepadas de la iglesia, dihent que allí no hi volia nosas, y que s' emportessin á la malalta, com aixís va ferse entre quatre noyas beates y un capellá més caritatiu, que á pesar d' anar ab alló que sembla que portin la camisa fora de las calças, va ajudarlas tot lo que va pguer. Critiquin aixó si volen, pero d' alló altre... ¡muñanill!... ¡vejvejosos!

¿A qué va que per alguns moments voldrien estar al lloch d' en Surell?

Uns freres han anat á predicar á Castelló de la Plana, y tan be ho han fet, que... escoltem lo que los jutja un periódich que tingué la debilitat d' anarlos á sentir:

«Bellos convenció de estas dos verdades indiscutibles por su carácter axiomático: que la Iglesia está perdida sin remedio y que el fraile es el ser más irracional y más grosero de cuantos sustentan el planeta Tierra. «Solamente una sociedad viciada en el confesionario y cegada por las más crues ignorancia es capaz de oír con paciencia y hasta con gusto el cúmulo de sendeces, atrocidades, porquerías é insidencias que se han dicho desde la cátedra del Espíritu Santo.»

Y ara poséu aquí qualssevolga comentari, y sempre os resultarà flauix, lleuger, petit y tonto al devant de tanta grandiositat relligiosa.

De la classe d' ensenants ha sortit un fray conegut per lo *dogó de Teruel*, que n' dona quinze y ralla á Candelas, Casco y demés notabilitats de la classe de professor *amor al próxim en la persona de sos bens*.

Lo tal d' ga, per timos més ó menos místichs, concessió de dignitats eclesiásticas sens estar autoritat, prédicas clandestinas, atracaments piadosos et sic de carteris, ha comparegut ja devant de la Audiencia de Alcalá d' Henares, y ha de compareize devant de las de Córdoba, Cáceres y Las Palmas, per un requizell de causes que té pendents, y que no n' hi ha cap d' imprenta ni de política.

¡Quina alba!

Un burot negre de Valls va donar la meçada á una seva majorjona de 15 anys junt ab los diners d' anar á comprar, y com ella fos prou blada pera gastarse ls seus diners á compte del reverent, s' ha quedat á las capses de tot un mes, y gracias encara que al reclamar no hi haja perdut cap costella.

Es tanta la mansuetud de certs endrapa-hostias, que tot se pot temer d' ells menos res de bo.

Un cerdot se que feya de mestre á calcs escolapios de Madrid clavá tan fenomenal pallisa

á un de sos deixebles, que l' infelís noy tingué de passar luego á la Casa de Socorro y d' allí á casa seva en bastant mal estat.

Si á lo menos aquestas pegadas los cleri-ruchas les fessin als pares, menos mal.

Aixís potser escarmenarián en be de sos fills.

Y no l' farien snar allí abont poden prendre mal.

A la iglesia de can Pau de Sevilla van voler fer us de la llum Drumont per una cerimonia relligiosa, y resistintse aquest gas á servir per tals misteris, va reventar una de las bufetas que l' contenia.

Al esclat van escamarse ls devots de tal modo, que temerosos d' anar al cel massa depressa demanren ajuda á las camas pera quedarse á la terra... y vaja, que resultá carn masegada, ossos trencats, rosaris perduts, capes afanadas, monyos arrencats, etc., etc.

Però qué redimontri serà que la gent més piadosa s' esveri sempre d' aquest modo quan tot just passa semblansas de perill d' anar á veure la cara de Deu?

¿Tan lleig se l' figuren que aixís ja ls espanter per endevant?

Lo Sigle XIX, periódich de París, ab motiu del actual saforranxo clerical de Fransa y per haver tingut la barra un arquebisbe de negar en las Corts que Pio IX hagües sigut masó, ha reproduhit lo titol de tal que la llogia de Palermo *Cadena Eterna* expedí á favor de Joan Ferretti Mastai, companyat d' una nota justificant de la llogia *Fidelitat Germánica* de Nuremberg y autorizada pel príncep de Baviera Guillermo de Wittetbach.

Suposém que nostres llegidors ja estarán enterats de que l' tal Joan Ferretti Mastai es la mateixa persona que un cop feta papa deixá aquest nom pera dirse Pio IX.

Qui d' aixó no se n' podrá may convence, son certs llanús.

Que de la mateixa manera que la mel no es per la boca del ase, tampoch la veritat s' ha fet pera que la comprengan los llanús.

CABORIAS
TRENCA CLOSCAS
TERESA MALL
OVIDES
Formar ab aquestes lletres lo titol d' un drama castellá.
R. COSTA

SOLUCIONS
¿ LAS GARDIAS DEL PUERTO PARAY
KARABA.—Lle que-til.
GROESLORICH.—Per carbasses al ball.

Tip. «La Academia», Baño de la Universidad, 4, Barcelona.
Almanach de La Tramontana
pera l' any 1893

CALENDARI CIVIL

CUPÓ-PRIMA
ALS LLEGIDORS DE «LA TRAMONTANA»

En lo lloc de Lluís Tasso d' aquestes diestres, situat en lo Ramble dels Forns davant del carrer del Hospital, se donará á tothom que presenti aquest cupó y aboni Dos Reals, un exemplar de la olografia á vuyt rals.

BATALLA DE TETUAN
copia del magnífich quadro de Fortuny propietat de la Diputació provincial de Barcelona.

Los factors de fora que vulgan adquirirlo, tenen d' enviar aquest cupó y tres rals en sellos á com vulgen á dit Lluís Tasso, lloc citat, y se ls remetrá á volta de correu.

La olografia fa 47 centímetros d' ampçada per 65 de llargada, y son preu es de 500 rals.
Acabets uns 1,000 exemplars que hi ha d' impresió, no s' comprometen lo donant á escaure cap rubricació.